

kekre való felosztását. Egyes országokban az ércbányászat és a kohászat egy csoportba tartozik, más országokban viszont el van különítve. Csehszlovákiában a növényi olajok és az állati zsiradék termelése az élelmiszeriparba tartozik, több országban viszont a vegyiparba stb.

A mondottakból következik, hogy bármiféle, ágazatok szerinti összehasonlításnál az egyes ágazatok tartalmát illetően — a mutatószámok tartalmi egyezőségének biztosítása érdekében — alapos elemző munkára van szükség. Nem kétséges, hogy a nemzetközi statisztikai módszertanban való tájékozottság azt az elemzést, valamint az előzőkben említett problémák megoldását is igen nagymértékben megkönnyíti.

Sok esetben a munkatermelékenység színvonalának nemzetközi összehasonlítására csak a tájékozódás érdekében van szükség. Ekkor a reprezentatív termékek módszerének alkalmazásánál előforduló számítások a termékek igen kis választéka alapján is elvégezhetők. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy megfelelően kiválasztott termék-minta esetén viszonylag igen pontos eredmények érhetők el. Például Csehszlovákia és a Német Szövetségi Köztársaság munkatermelékenysége színvonalának össze-

hasonlítása 14 termékből álló minták alapján történt. A termékek a következők voltak: kőszén, villamosenergia, téglá, nyersvas, kénsav, műtrágya, formázógépek, teherautó, ágy, cipő, gyapjúfonal, liszt, sör (1957. évi nyugat-német árákon). Az összehasonlítás szerint a munka termelékenysége a Német Szövetségi Köztársaságban 1957-ben egy dolgozóra számítva kb. 13 százalékkal (1 munkásra számítva 7 százalékkal) volt magasabb, mint Csehszlovákiában. Ez az eredmény csak alig valamivel alacsonyabb, mint a fent tárgyalt (reprezentatív, illetve értéki) módszerek alkalmazásával nyert eredmény.

A munkatermelékenység színvonala nemzetközi összehasonlításával kapcsolatos — az előzőkben megemlített — problémák oly fontosak és mind elméleti, mind pedig gyakorlati szempontból annyira bonyolultak, hogy megoldásuk a szocialista országok statisztikai hivatalainak és más szerveinek további intenzív együttműködését kívánja meg. A Csehszlovák Állami Statisztikai Hivatal már termékenyen együttműködik a Szovjetunió, valamint a Magyar Népköztársaság statisztikai hivatalával. Kívánatos volna azonban e kérdések még szélesebb alapon történő vizsgálata.

Megalakult a Magyar Közgazdasági Társaság Statisztikai Szakosztálya

A múlt év decemberében újjáalakult Magyar Közgazdasági Társaság Választmányának meghívására január 14-én délután mintegy 250 statisztikus, közgazdász gyűlt össze a Kossuth Klubban, hogy megalakítsa a Társaság Statisztikai Szakosztályát.

Az alakuló ülés elnökségében foglalt helyet a Társaság Választmányának és Elnökségének jelenlevő tagjai közül *Péter György*, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, egyetemi tanár, *Huszár István*, az MSZMP Központi Bizottságának munkatársa, *dr. Kádas Kálmán*, egyetemi tanár, *Lukács Ottó*, a Központi Statisztikai Hivatal főosztályvezetője és *dr. Vincze Imre*, az Országos Árhivatal főosztályvezetője, a Társaság főtitkára.

Huszár István üdvözlő szavai után *Péter György* megnyitó beszédében vázolta azokat az eredményeket, amelyeket az elmúlt tíz év folyamán a szocialista statisztika megteremtésében, alapjainak lerakásában, mind elméleti, mind gyakorlati téren elértünk. Utalt — többek között — az ipari termelés volumenének mérése terén, a nemzetijövedelem-számítás és a lakosság életkörülményeinek vizsgálata terén elért eredményekre, az ágazati kapcsolatok mérlegének összeállításával kapcsolatos munkálatok jelentőségére. Rámutatott arra, hogy ezeknek a feladatoknak a végrehajtásában a statisztikusoknak és közgazdászoknak viszonylag széles kollektívája működött közre. Eredményeink nemzetközi viszonylatban

is számottevők. Mind a baráti országokban, mind a nyugati államokban figyelemmel kísérik és elismerik a magyar statisztikusok gyakran kezdeményező, új utakat kereső munkásságát. Felhívta ugyanakkor a figyelmet arra is, hogy a következő években az ország előtt álló feladatok végrehajtása, a szocializmus építésének idején a statisztikával szemben támasztott követelmények maradéktalanabb kielégítése azonban ma már hovatovább megköveteli, hogy a Központi Statisztikai Hivatalban és az egyetemi tanzékeken folyó elméleti és gyakorlati statisztikai munkába, az egyes kérdések kidolgozásába és megvitatásába a statisztikusoknak az eddiginél is szélesebb kollektívája kapcsolódjék be. Erre lesz alkalmas fórum a *Magyar Közgazdasági Társaság Statisztikai Szakosztálya*. A szakosztály keretében elkészülő anyagok, megrendezendő viták nagyban hozzájárulnak a statisztikai munka továbbfejlődéséhez, általános színvonalának emeléséhez és így közvetve a Szakosztály hasznos segítséget nyújthat a szocializmus építéséhez.

A nagy figyelemmel kísért megnyitó után *Huszár István* ismertette a Társaság céljait, feladatait és legfontosabb szervezeti kérdéseit.

A Magyar Közgazdasági Társaság célja — mondotta *Huszár István* —, hogy társadalmi úton segítse a közgazdaságtudomány marxista-leninista szellemű, a népgazdaság szocialista fejlődését szolgáló művelését és gyakorlati alkalmazását és e célból tömörítse a magyar közgazdászokat. A Társaság támogatást nyújt a közgazdaságtudomány műveléséhez, a közgazdaságtudományi elmélet gyakorlati alkalmazása színvonalának emeléséhez és elősegíti a különböző területeken működő közgazdászok kölcsönös együttműködését. Állami és társadalmi szervek felkérésére véleményt nyilvánít vagy egyéb módon segítséget nyújt a közgazdászok tevékenységét érintő általános intézkedések kidolgozásához és végrehajtásához. A Társaság más állami és társadalmi szervekkel együttműködve fejleszti a szocialista közgazdaságtudomány eredményeit, tájékoztatja a közvéleményt a közérdekű közgazdasági kérdésekről, elősegíti a közgazdászok marxista-leninista szellemű szakmai és politikai továbbképzését. A Társaság közgazdasági tárgyú

előadásokat, vitákat rendez, szakirodalmi tevékenységet folytat, az illetékes állami és társadalmi szervek felkérésére pedig közgazdasági tanulmányokat szerkeszt, kapcsolatot tart fenn a külföldi rokon egyesületekkel és részt vesz nemzetközi közgazdasági egyesületek és társaságok munkájában, külföldi tapasztalatokat tanulmányoz és ismertet.

A Társaság céljainak és feladatainak megvalósítására tudományos vitaüléseket, előadásokat, konferenciákat és kongresszusokat rendez, folyóiratokat, könyveket, és broszúrákat ad ki, illetőleg ebben közreműködik, külföldi közgazdász kongresszusokon és más rendezvényeken vesz részt, tanfolyamokat szervez, közreműködik közgazdasági vonatkozású javaslatok és tervezetek kidolgozásában, tudományos pályázatokat tűz ki.

A Magyar Közgazdasági Társaság igen széles körben nyújt a közreműködésre lehetőséget a magyar közgazdászoknak. A Társaság rendes tagja lehet minden, a népi demokratikus rendszerhez hűséges, nagykorú állampolgár, aki egyetért a Társaság célkitűzéseivel, képzettsége vagy megfelelő gyakorlati szakismerete alapján alkalmas arra, hogy eredményesen munkálkodjék a Társaság célkitűzéseinek megvalósításában és rendszeresen fizeti a tagsági járulékot (évi 24 forintot). A rendes tagok felvételéhez belépési nyilatkozat kitöltése és két tag ajánlása szükséges. (A Szakosztály alakuló gyűlésére meghívottaknak nem kell ajánlókról gondoskodniok.)

Huszár István ezután ismertette a Közgazdasági Társaság különféle szerveit (közgyűlés, választmány, elnökség stb.), azok feladatait és a megalakítás alatt levő szakosztályokat (ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi, pénzügyi, statisztikai, politikai gazdaságtani, nemzetközi és tervgazdasági szakosztály).

A Közgazdasági Társaság alapszabályának ismertetése után került sor a Szakosztály vezetőségének megválasztására. Az alakuló gyűlés egyhangú szavazattal választotta meg a Társaság Választmányának javaslata alapján a Statisztikai Szakosztály vezetőségét. A vezetőség tagjai lettek:

Kardeván Vilmos, a Hungária Vegyiművek Tervosztályának vezetője,
Káldor Mihály, a Kohó- és Gépipari Minisztérium Statisztikai osztályának vezetője,

dr. Kiss Albert, egyetemi tanár, az Agrártudományi egyetem rektorhelyettese,

dr. Lengyel László, a Központi Statisztikai Hivatal Közgazdasági főosztályának osztályvezetője,

Lukács Ottó, a Központi Statisztikai Hivatal Ipari- és Beruházási főosztályának vezetője,

dr. Miltényi Károly, a Központi Statisztikai Hivatal Népesedés- és Szociálstatisztikai főosztályának osztályvezetőhelyettese,

dr. Ollé Lajos, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Statisztikai Tanszékének docense,

dr. Vincze István, a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Intézetének igazgatóhelyettese.

Az alakuló gyűlés *Lukács Ottó* előadása alapján elfogadta a Szakosztály munkaprogramját. A munkaprogram szerint az egyes problémák kidolgozására a Szakosztály munkabizottságokat fog létrehozni.

Az alakuló gyűlésen a következő munkabizottságok létrehozásáról volt szó.

1. A Szakosztály a közeljövőben foglalkozni fog annak vizsgálatával és megvitatásával, *hogyan lehetne a reprezentatív módszert a népgazdaság különböző ágaiban az egyes jelenségek részletesebb elemzésére, a különböző gazdasági összefüggések, tendenciák feltárására kiterjeszteni.* Ezzel kapcsolatban számos módszertani kérdés vár tisztázásra. Fontos kérdés a reprezentatív statisztika propagandája is, minthogy számos területen nagyon elterjedt nézet az, hogy csak teljeskörűen lehet egyes kérdéseket megvizsgálni és feltárni. A reprezentatív adatfelvételeket nagyobb mértékben csak a lakosság életkörülményeinek vizsgálata terén és a mezőgazdaságban alkalmazzák, míg számos területen, az iparban, az építőiparban, a kereskedelemben és a közlekedésben csak elvétve, egy-egy alkalommal. A reprezentatív módszer alkalmazásával nagyon sok kérdést lehetne megvizsgálni, melyekre ma egyáltalán nem kapunk választ, mert a teljeskörű adatgyűjtés túlságosan költséges. Nemcsak országos felvételekről lehet itt szó, hanem például egyes ágazatok speciális (műszaki, munkaügyi, termelési) vizsgálatairól is. Ennek a munkabizottságnak a működése lényegében valamennyi népgazdasági ágra kiterjedhet.

2. Foglalkozni fog a szakosztály a lakosság életkörülményei rétegenkénti vizsgálatának elvi és gyakorlati problémáival.

Az ilyen jellegű vizsgálatok fontosságát számos körülmény indokolja. Elegendő itt csupán annyit megjegyezni, hogy pél-

dául a munkás-alkalmazotti háztartások jövedelem szerinti rétegződéséről jóformán semminemű támpontot nem adnak a keresők kereseteinek szóródásáról rendelkezésre álló adatok. Hiszen mint ismeretes, a kereset nagysága és a háztartások egy főre jutó jövedelmének színvonala között jóformán nincs számottevő kapcsolat. A háztartások jövedelmi színvonalát végső sorban meghatározó egy főre jutó jövedelem nagysága döntő módon nem a keresetek nagyságától, hanem a kereső-eltartott aránytól függ.

A lakosság életkörülményeinek vizsgálata mind a módszerek, mind a valóság megismerésében elért eredmények tekintetében az utolsó években igen sokat fejlődött. 1957 óta a Központi Statisztikai Hivatal rátért a népesség jövedelmi helyzetének átlagos vizsgálata (reálbér-reáljövedelem-számítás) mellett a jövedelmek szóródásának a vizsgálatára is a szóródás okainak feltárására is. Ilyen jellegű munkálatok voltak — a rendszeres háztartásstatisztikai megfigyelésen kívül — az egyénileg dolgozó parasztság jövedelem szerinti megoszlását vizsgáló, 12 000 egyénileg dolgozó parasztgazdaságot felölelő egyszeri adatfelvétel, valamint az 5000 mérnökre és technikusra kiterjedt adatfelvétel. Ilyen jellegű lesz a népszámlálást közvetlenül követően végrehajtásra kerülő 20 000 munkás- és alkalmazotti háztartásra kiterjedő adatfelvétel is. E felvételek megszervezésekor természetesen számos módszertani kérdést meg kell oldani. Hasznos lenne e felvételek módszertanának elvi összefoglalása, kritikai feldolgozása abból a célból, hogy a következő felvételeket még az eddigieknél is alaposabban átgondolt, több oldalról megvitatott módszertannal lehessen végrehajtani. A minta nagyságának meghatározása, az adatok reprezentativitásának ellenőrzése, a kiválasztás, a kikérdezés módja stb. mind külön-külön olyan kérdések, amelyekben — az idevágó szakirodalom tanulmányozásával — az eddigi gyakorlatunk jelentősen továbbfejleszhető.

Kísérletet lehetne és kellene tenni olyan módszerek kidolgozására, amelyek révén lehetőség nyílik a jövedelem és az életkörülmények változásának oknyomozó feltárására, a lakosság, egyes társadalmi-gazdasági rétegek anyagi-jövedelmi, kulturá-

lis-egészségügyi, fogyasztási stb. helyzetének komplex módon, összefüggésében történő vizsgálatára. Különös jelentőséget kell tulajdonítani e téren a szövetkezeti parasztság jövedelmi helyzetének tanulmányozására a számtalan átmeneti forma és a jövedelmek megszerzési módjának különbözősége miatt. Nyilvánvalóan a közeljövő feladatai közé kell, hogy tartozzék: a szövetkezeti parasztság jövedelmi rétegződésének vizsgálata, valamint egyfelől az egyéni és a szövetkezeti parasztság, másfelől a munkás-alkalmazotti és a paraszti népesség jövedelmi helyzetének rétegenkénti összehasonlító tanulmányozása.

3. *Az egyes országok gazdasági helyzetére vonatkozó nemzetközi összehasonlítások* a statisztika nagy érdeklődésre számot tartó és aktuális feladatai közé tartoznak. Különösen aktuálisá teszik ezeket a feladatokat a nemzetközi munkamegosztásnak a szocialista országok között napirenden levő kérdései.

A gazdasági fejlődés legfontosabb tényezőinek országonkénti összehasonlítására már eddig is történtek bizonyos kísérletek. A Magyar Tudományos Akadémia rendezésében 1959 szeptemberében megtartott termelékenységi konferencia foglalkozott a munka termelékenységének nemzetközi összehasonlítási problémáival is. Jelenleg folyamatban van a magyarországi és csehszlovákiai élet színvonal összehasonlítása a két ország statisztikai hivatalainak közös munkájaként. A KGST egyes szakbizottságai is foglalkoztak már a nemzetközi összehasonlítások különböző elméleti problémáival, így a fogyasztási alapok nemzetközi összehasonlításának problémáival, a fogyasztási és felhalmozási arány nemzetközi összehasonlításának problémáival, a reálbér- és a reáljövedelem-számítások, valamint a háztartásstatisztika kérdéseivel stb. Mindezek ellenére azt lehet mondani, hogy ennek a munkának csak a kezdeti lépései történtek eddig meg, s a nemzetközi összehasonlítások módszerének kidolgozásában, maguknak az összehasonlításoknak a gyakorlati megvalósításában nagyon sok még a tennivaló.

Nemzetközi összehasonlítások egy sor területen látszanak célszerűnek, illetve szükségesnek. Például *a nemzeti jövedelem termelésének és felhasználásának*

nemzetközi összehasonlításával kapcsolatban bizonyos munkák már megindultak (a KGST Közgazdasági Bizottsága már elfogadta a nemzeti jövedelem mérleg fogalmainak, csoportosításainak egységes rendszerét, a fogyasztási alapok, valamint a fogyasztási és felhalmozási arány nemzetközi összehasonlításának módszerét; az ENSZ statisztikai szervezete keretében kezdeményezés történt a szocialista és kapitalista országok népgazdasági mérlegeinek összehasonlíthatóvá tételére) számos módszertani probléma azonban még nincs kellőképpen tisztázva. Ilyen például *a munka termelékenységének nemzetközi összehasonlítása* is. A már említett tudományos konferencián többféle javaslat is elhangzott a termelékenység nemzetközi összehasonlításának módszerére. Ezt a problémakört sem tekinthetjük azonban teljesen kidolgozottnak annál is inkább, mert a konferencián elhangzott, egymással több tekintetben szembenálló nézetek részletes megvitatása még nem történt meg, s az összehasonlítás gyakorlati munkái is éppen hogy csak megindultak. Ilyen például *a lakosság életszínvonalának nemzetközi összehasonlítása* is, mely egyike a nemzetközi összehasonlítások legbonyolultabb problémáinak. Annak ellenére, hogy például a nyugati országokban a közgazdászok és statisztikusok széles köre évtizedek óta foglalkozik ezzel a problémával, a gyakorlatban alkalmazott módszerek meglehetősen sokfélék, s az ezzel kapcsolatos elméleti álláspontok között is nem jelentéktelen különbségeket találunk. Bár a KGST nyújtotta lehetőségek nagyon sok kedvező előfeltételét teremtették meg a nemzetközi összehasonlításoknak, a módszer kidolgozásával kapcsolatban ezen a területen is sok feladat vár még megoldásra. A nemzetközi összehasonlítások szempontjából még számos egyéb terület is számot tarthat komoly érdeklődésre. Ezek közül csak néhányat említve: az árrendszerek, árarányok nemzetközi összehasonlítása; a beruházások megoszlásának, a beruházások hatékonyságának nemzetközi összehasonlítása; az 1960 körüli évek népszámlálási adatainak nemzetközi összehasonlítása stb.

4. *A munkatermelékenység mérése* tényleg a legfontosabb eredményeket és fe-

ladatokat a múlt év őszen tartott — már említett — termelékenységi konferencia összegezte. A számos probléma, feladat közül itt csak kettőt kellene kiemelni: az átvitt munkaráfordítások megfigyelését és a vállalatok közötti összehasonlításokat.

A termelékenység dinamikájának vizsgálatára a gyakorlatban is széleskörűen alkalmazott indexek — mint mindenütt a világon, nálunk is — csupán az élők munkaráfordítások változását jelzik. Az átvitt munkaráfordítások változásának megfigyelésére több lehetőségük van, de ezeket részben még nem alkalmazzuk eléggé széles körben, részben számos megoldatlan módszertani problémával terhesekek. Ilyen lehetőségek: a nettó termelési érték mutatóinak felhasználása, természetes mértékegységben kifejezett fajlagos anyagfelhasználási-kihozatali mutatók megfigyelése, önköltségvizsgálatok és perspektívában az átvitt munka visszavezetése élők munkára. E módszerek elméleti kutatása, gyakorlati kikísérletezése és bevezetése képezhetné a termelékenységi kutatások egyik centrumát.

A vállalatok közötti összehasonlítások az egyik legjobb és legkönnyebben alkalmazható módszert jelentik a termelékenység tartálékainak feltárásához, hiszen már elért eredményekhez való viszonyításon, megismerhető tapasztalatok összevetésén alapulnak. Alaposabb, vállalatok közötti termelékenységi összehasonlításokat eddig viszonylag kevés területen végeztek nálunk, a célszerű módszerek ezért kevésbé feltártak. E munka előmozdítása érdekében a *Statisztikai Szemle*, a *Közgazdasági Szemle* és az *Ipari és Építőipari Statisztikai Értesítő* által kiírt pályázat jelentős eredményeket hozhat. A Szakosztálynak be kellene kapcsolódnia e téren is a munkába. Helyes lenne a Szakosztály egyik első előadását a termelékenység vállalatok közötti összehasonlításának módszereiről megtartani.

5. A vállalati és a minisztériumi statisztikusok aktív közreműködésével kíván a Szakosztály foglalkozni az *üzemi statisztika fejlesztésének kérdéseivel*, különösen azokkal a kérdésekkel, hogy kellő mértékben és kellő módon használják-e fel a statisztikát a vállalatban (üzemen) belüli problémák megoldására.

Az üzemi statisztika a legutóbbi években viszonylag keveset fejlődött. A statisztika központi szerveinek a figyelmében elsősorban az iparági és népgazdasági szintű mérések módszereinek kidolgozására összpontosult mind a termelés és a termelékenység, mind a műszaki fejlesztés vagy a gazdaságstatisztika más megfigyelési területeit illetően. Az a tapasztalat, hogy a vállalatoknál és üzemeknél, a termelő és a szolgáltató egységekben sok esetben vagy egyáltalán nem építettek ki a statisztikát, vagy pusztán a népgazdasági szinten vizsgált mutatószámokat dolgozzák ki, és nem állítják össze és nem elemzik a vállalat (üzem stb.) sajátosságainak megfelelően vizsgálandó mutatószámokat. Ilyen jellegű mutatószámok kidolgozásának pedig igen nagy szerepe lenne abban, hogy a statisztika a helyi (vállalati) vezetés szolgálatába állhasson.

6. Nagy jelentőségűek a Szakosztály munkaprogramjának azok a pontjai is, amelyek az olyan problémák kidolgozására vonatkoznak, hogy miként lehet a tervgazdálkodásban a *demográfiai adatoknak* az eddiginél szélesebb körű felhasználását biztosítani.

Igy például foglalkozni fog a Szakosztály a népesség növekedése és a gazdasági élet fejlődése közötti kölcsönhatások vizsgálatával. (Akkumuláció és beruházási szükséglet, munkaerőhelyzet, fogyasztási kereslet erősen növekvő, mérsékelten szaporodó, stagnáló vagy fogyó népességben.) Meg lehet vizsgálni a népsűrűség növekedésének hatását a népgazdaság egyes ágaiban, az iparosítás, az urbanizáció, a népgazdaság szerkezetének módosulása és ennek népességi összefüggéseit; a mezőgazdasági népsűrűség alakulását, a mezőgazdasági termelési technika és a népesedés kölcsönhatásait. Foglalkozni kellene az átlagos élettartam növekedésének, a halandóság csökkenésének gazdasági hatásai vizsgálatával; a halandóság várható alakulására vonatkozó számítások (halandósági tábla) figyelembevételének kérdéseivel a gazdasági tervezésben; az öregkorúak arányának fokozódása; az öregkori nyugdíj, illetve járadék kérdéseivel, illetve ezek pénzügyi fedezetének vizsgálatával stb.

Az alakuló gyűlés természetesen még nem foglalkozott annak a kérdésnek a

megvitatásával, hogy az egyes munkacsoportok miként dolgozzanak. Ez függ a résztvevők számától, érdeklődésétől, elhatározásától, de maguknak az egyes témáknak a jellegéből következően is lehet más és más. Ezekben a kérdésekben — a tagok meghallgatása után — fog a Szakosztály vezetősége dönteni.

A Statisztikai Szakosztály jövőző munkájával kapcsolatos elképzelések között szerepel előadások, vitaülések, felolvasó ülések szervezése, külföldi statisztikai társaságokkal való kapcsolat felvétele, a társaságok között kiadványcserék létesítése és esetleg külföldi statisztikai társaságok rendezvényein való részvétel stb. A Szakosztály célul tűzte ki a leg-

fontosabb előadások kiadását, publikálását, ezzel kapcsolatban szó lehet a Szakosztály részére a *Statisztikai Szemlében* külön rovat vagy melléklet nyitására. Felmerült olyan gondolat is, hogy a Szakosztály esetleg évenként egy-két alkalommal a legfontosabb eredményeket idegen nyelvű kiadványban is közzé teszi.

Az alakuló gyűlés után megtartott vezetőségi ülés — amelyen a Választmány javaslatára a Szakosztály elnökévé *Lukács Ottót*, a Szakosztály titkárává *dr. Lengyel Lászlót* választották meg — behatóan foglalkozott a fentiekben ismertetett kérdések megvitatásával és határozatot hozott néhány, a közeljövőben végrehajtandó szervezési kérdésben.

Üzemszervezési Kongresszus Budapesten

BERSZÁN MIKLÓS—DR. ORMAI LÁSZLÓ

A Gépipari Tudományos Egyesület, a Kohó- és Gépipari Minisztérium, a Központi Statisztikai Hivatal és a Pénzügyminisztérium által közösen rendezett Üzemszervezési Kongresszus 1959. szeptember 27 és október 1 között tanácskozott Budapesten. A Kongresszusnak mintegy 1500 résztvevője volt, köztük 50 külföldi vendég. A Kongresszuson résztvett a Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatalának küldöttsége, a népi demokratikus országokból pedig a csehszlovák, a román, a német, a lengyel, a bolgár hivatalok küldöttsége. Az üléseket öt tagozatban tartották. Az egyes tagozatok az alábbiak voltak:

- I. Üzemszervezési tagozat;
- II. Munkaszervezési tagozat;
- III. Technika és Szervezési tagozat;
- IV. Matematikai és Kibernetikai Módszerek tagozata;
- V. Korszerű számvitel- és ügyvitel-technika tagozat.

A Központi Statisztikai Hivatal első-sorban a korszerű számvitel és ügyviteli technika tárgykörben megtartott tagozat munkájában volt érdekelt, ezért jelen ismertetésben a többi tagozat munkájára nem térünk ki.

A kongresszus megnyitóján *dr. Varga József* műegyetemi tanár, a Gépipari Tu-

dományos Egyesület elnökének üdvözlő szavai után *Péter György* a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, egyetemi tanár tartott megnyitó előadást. Péter György, miután méltatta a kongresszus és a tárgyalandó kérdéskör jelentőségét, rámutatott arra, hogy a népgazdaság fejlesztése, az életszínvonal emelése a gazdasági élet minden területén a legkorszerűbb eszközök és módszerek felkutatását és alkalmazását követeli meg. A korszerű berendezésekkel termelő iparvállalatot, a szervezett piackutatást, a bonyolult számítások alapján működő kereskedelmet már mind nehezebb a régi módszerekkel, nagyrészt tapasztalatokon alapuló megfontolások szerint, lassú, nehézkes ügyviteli eljárásokra támaszkodva irányítani. A gazdasági vezetéssel szemben pedig — a vezetés minden szintjén — megnövekedtek a követelmények. A tervszerű gazdaság korszerű vezetési technikát igényel.

Ezen a téren hosszú ideig nem vettük figyelembe azokat a lehetőségeket — mondotta Péter György —, melyek a szervezettség fejlesztésében, a jó szervező munkában rejlenek. Elhanyagoltuk a szervezéstudomány fejlesztését, jólképzett szakemberek utánpótlását ezen az alapvetően fontos szakterületen. Hangsúlyozta továbbá, hogy pusztán szervező munkával